

Emlékezés Hoblik Mártonra (1791-1845), a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjára

Remembering Márton Hoblik (1791-1845), Corresponding Member of the Hungarian Academy of Sciences

Hoblik Márton életműve alapjaiban kellően dokumentált.¹ Hoblik 1791. december 1-jén² Igalon³ született.⁴ Családját, szüleit, rokonságát hiányosan ismerjük. Apja az újabb biobibliográfiai irodalom fényében Hoblik József, anyja Szalai Klára.⁵ Római katolikusnak keresztelték, de nemzeti hovatartozása (apai ágról) nem világos az ilyen természetű adatok hiánya miatt, így a legtöbb forrás ezt nem is tárgyalja (ahogy az anyai ágat sem).⁶ Gyermekkora, neveltetése homályban marad, annyit tudunk csupán, hogy alapfokú tanulmányait szülőhelyén végezte.⁷ Középfokú tanulmányait Kaposvárott⁸ és Pécsen⁹

¹ Ferenczy Jakab-Danielik József: *Magyar írók. Életrajzgyűjtemény* I. Pest, Emich Gusztáv, 1856. 186-186.; Toldy (Schedel) Ferenc: Hoblik Márton levelező tag. *A Magyar Tudom. [Tudományos] Akadémia Évkönyvei VIII. 1845-1847. Egy arcképpel.* Buda, Egyetemi Nyomda, 1860. 91-92. URL: https://real-j.mtak.hu/478/1/MATUDTARSEVK_008.pdf#page=97 (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Wurzbach, Constant von: Hoblik, Martin [Eintrag]. In: *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich. Enthaltend die Lebensskizzen der denkwürdigen Personen, welche 1750–1850 im Kaiserstaate und in seinen Kronländern gelebt haben.* 9. Band: *Hysel–Hysel.* Wien, Verlag der Universitäts-Buchdruckerei von L. C. Zamarski, 1863. 69-70.; Id. Szinnyei József: Hoblik Márton [szócikk]. In: Id. Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái* IV. Gyalay-Hyrtl. Budapest, Hornyánszky Viktor, 1896. 921-924. URL: <https://vmek.oszk.hu/03600/03630/html/> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Péterfi Mária: *Hoblik Márton élete és munkássága (1791-1845).* Budapest, szerzői kiadás, 1937. 56.; Anonym: Hoblik Márton [szócikk.] In: Kenyeres Ágnes (főszerk.): *Magyar életrajzi lexikon* I. A-K. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1981. 726-726. Harmadik, változatlan kiadás; ; Gulyás Pál (ír., összeáll.): Hoblik Márton. [Szócikk]. In: Gulyás Pál (ír., összeáll.) – Viczián János (ír., s.a.r., kieg., jav.): *Magyar írók élete és munkái. Megindította [az alapsorozatot]: Id. Szinnyei József. Új sorozat. --.---. adatgyűjtésének felhasználásával írta és sajtó alá rendezte Viczián János XIII. Häcker Bálint – Hollinger Rudolf.* Budapest, Argumentum Kiadó, 1993. 734-735.; Anonym: Hoblik Márton [szócikk.] In: Markó László (főszerk.): *Új magyar életrajzi lexikon* VI. Sz-Zs. Budapest, Magyar Könyvklub, 2002. 293-294.; Markó László: Hoblik Márton. [Szócikk]. In: Markó László-Burucs Kornélia-Balogh Margit-Hay Diána: *A Magyar Tudományos Akadémia tagjai II. I-P.* (Főszerk.: Glatz Ferenc). Budapest, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont – Tudománytár, 2003. 516-516. URL: <https://real-eod.mtak.hu/7573/1/AMTATagjai1825-2002.pdf#page=518> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Kalapis Zoltán: [Hoblik Mártonra vonatkozó részek]. In: Kalapis Zoltán: *Életrajzi kalauz. Ezer magyar biográfia a délszláv országokból* II. H-Ő. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2003. 40-41.

Lábadai Károly: Hoblik Márton. In: Lábadai Károly: *Horvátországi magyar művelődéstörténeti lexikon.* Budapest, Református Közeleti és Kulturális Alapítvány – Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház, 2024. 249-252.; Mandušić, Iva: Hoblik, Martin [natuknica]. In: *Hrvatski biografski leksikon* (1983–2025), (Hálózatos/világhálós kiadás). Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2026. [2002]. URL: <https://hbl.lzmk.hr/clanak/hoblik-martin> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.).

² Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Anonym (1981) 726.; Gulyás (1993) 734.; Anonym (2002) 293.; Markó (2003) 516.

³ Igal Somogy vármegye települése volt mind történetileg, mind jelenleg is.

⁴ Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Anonym (1981) 726.; Gulyás (1993) 734.; Anonym (2002) 293.; Markó (2003) 516.

⁵ Gulyás (1993) 732.

⁶ A német lexikográfiai irodalom „magyar költőként” jellemzi (ném. *ungarischer Poet*), a horvát forrás nem jelzi sem magyar, sem horvát etnikumúnak, az egyik itt utalt forrás nevezi „magyar író és akadémikusnak” (hor. *mađarskog književnika i akademika*), bár nem egyértelmű, hogy magyarországi, vagy etnikai magyar értelemben. Wurzbach (1863) 69.; Mandušić (2026).

⁷ Ferenczy-Danielik (1856) 186.

⁸ Kaposvár Somogy vármegye települése volt mind történetileg, mind jelenleg is.

⁹ Pécs Baranya vármegye települése volt mind történetileg, mind jelenleg is.

folytatta.¹⁰ A felsőfokú stúdiumokat 1808-tól a pesti egyetemen végezte, ahol 1810-ben¹¹ vagy 1811-ben bölcsélet-doktori (filozófiai) oklevelet nyert,¹² még hallgató korában.¹³ Az újabb irodalom tette csak egyértelművé a korábbi elsődleges források homályossága vagy hallgatása miatt, hogy 1811 és 1813 között volt joghallgató a pesti egyetemen.¹⁴ Felavatási értekezése, vagy vizsgatézis nyomtatványa nem ismeretes.¹⁵ Először 1813-ban királyi táblai jegyző,¹⁶ majd 1815-ben ügyvéd lett.¹⁷ Ezt követően telepedett meg¹⁸ Verőce megyében.¹⁹ Később, 1816-ban megválasztotta Verőce megye második aljegyzővé,²⁰ illetve 1822-ben első aljegyzővé,²¹ továbbá 1823-ban második (helyettes) tiszti ügyésszé,²² és 1824-ben főügyésszé,²³ míg végül 1826-ban Bács,²⁴ 1827-ben pedig Verőce megye²⁵ táblabírója²⁶ lett. A megye sok küldöttségben vette igénybe szorgalmát és ahogy Toldy és a Ferenczy-Danielik szerzőpáros fogalmaz, „tollvivői” szerepét,²⁷ Id. Szinnyeinél „tolla ügyességét,”²⁸ nevezetesen a Dráva szabályozási bizottságban ő vezette a jegyzőkönyvet. Ezt követően 1831-ben Eszéken²⁹ Magyar Olvasókört alapított. Kezdeményezője volt az Eszéki Hangászati Egyesület megalakításának, minek következtében Eszék város zeneiskolát kapott.³⁰ A Magyar Tudományos Akadémia 1832. március 9-én választotta levelező tagjai sorába;³¹ ezzel a kitüntetéssel állt kapcsolatban a magyar játékszín megalapítása tárgyában írt és dicséretet nyert pályázatával elnyert díja.³² A

¹⁰ Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Id. Szinnyei (1896) 921.

¹¹ Gulyás (1993) 732.

¹² Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Markó (2003) 516.

¹³ Ferenczy-Danielik (1856) 186.

¹⁴ Gulyás (1993) 732. A „törvénytanfolyamot” pontosabb időhatározás és az egyetemi kar említése nélkül említi: Toldy (1860) 91.

¹⁵ Koi Gyula: Adatok 1800 utáni jogirodalmi könyvkiadásunkhoz. Könyvészetileg ismeretlen nyomtatványok az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Kari Könyvtárában, valamint az ELTE Egyetemi Levéltárában. *Acta Facultatis Politico-iuridicae Universitatis Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae* 47 (2005) 241-295.

¹⁶ Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.

¹⁷ Hites ügyvédet említi: Toldy (1860) 91. Továbbá: Anonym (2002) 293.; Markó (2003) 516.

¹⁸ Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Id. Szinnyei (1896) 921.

¹⁹ Verőce vármegye a honfoglalástól 1918-ig a Magyar Királyság fennhatósága alatt álló horvátországi vármegye, mely 1526 és 1699 között az Ottomán Birodalom része volt.

²⁰ Toldy (1860) 91.; Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Anonym (1981) 726.; Anonym (2002) 293.; Markó (2003) 516.

²¹ Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Markó (2003) 516.

²² Toldy (1860) 91.; Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Markó (2003) 516.

²³ Toldy (1860) 91.; Anonym (1981) 726.; Anonym (2002) 294.

²⁴ Bács-Bodrog vármegye 1802-ben jött létre Bács, valamint Bodrog vármegyék egyesüléséből. Legjelentősebb települése Szabadka, Újvidék, Zenta, Zombor. 1918-tól a szerb-Horvát-Szlovén Királyság része lett. Az 1941-1944 közötti időszakban újra Magyarország, 1945 és 1991 között Jugoszlávia, 1991 és 2003 között az ún. Kis Jugoszlávia, 2003 és 2006 között Szerbia-Montenegró, 2006-tól Szerbia Köztársaság része. Gulyás (1993) 732.

²⁵ Toldy (1860) 91.; Markó (2003) 516.; Anonym (2002) 293.

²⁶ Toldy (1860) 91.; Markó (2003) 516.; Anonym (2002) 293.

²⁷ Toldy (1860) 91.; Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Id. Szinnyei (1896) 921.

²⁸ Id. Szinnyei (1896) 921.

²⁹ Eszék (hor. *Osijek*) Verőce vármegye (Horvátország) része volt, jelenleg Eszék-Baranya vármegye (hor. *Osječko-baranjska županija*).

³⁰ Lábadi Károly: Hoblik Márton. In: Lábadi Károly: *Horvátországi magyar művelődéstörténeti lexikon*. Budapest, Református Közéleti és Kulturális Alapítvány – Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház, 2024. 249-252.

³¹ Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921-922.; Anonym (1981) 726.; Gulyás (1993) 734.; Anonym (2002) 294.; Markó (2003) 516.

³² Id. Szinnyei (1896) 921.; Anonym (2002) 294.; Markó (2003) 516. Anonym (2002) 294. A korabeli Nemzeti Játékszín Társasága Alkotmányára, és egyes színdarabokra: [szerk. Endrődy János]: *A Magyar Játék-szín [játékszín]*.

'játékszín,' a színház kérdése tehát rendkívül foglalkoztatta.³³ (A pesti Nemzeti Színház Kerepesi úti (ma: Rákóczi úti) megnyitását Jókai Mór részletesen leírta *Kárpáthy Zoltán* (1854) című regényében).³⁴ Ugyanakkor gyakorlatilag sehol sem említett tény, hogy Hoblik jogi munkássága a közjog és a magánjog határain belül, főként az úrbéri (urbarialis) jog területén teljesedett ki.³⁵ Zsoldos Ignác (1803-1885) közigazgatási jogtudós, akadémikus [I. tag (1837. szeptember 7.); r. tag (1838. szeptember 7.)]³⁶ mezei rendőrségről (a mezőőrökről) szóló munkáját³⁷ németre,³⁸ illetve Id. Szinnyei szerint 'illyrre' fordította.³⁹ Az illír kifejezés alapvetően horvátot, ritkábban szerbet jelent. Ebben az esetben a kettő közül az egyik szerb fordításról lehet szó. (A mű román fordításban is megjelent).⁴⁰ A kortárs jogirodalom főleg e

Első esztendő III. [1. A Nemzeti Játékszín Társaságnak Alkotványa (Pest, 1793) i-xxviii. 2. Szomor Máté (ford.): *Ki-ki a saját háza előtt seperjen. Vigjáték egy felvonásban.* 1-44. 3. Tobias Philipp? Gebler - Kazinczy Miklós (ford.): *Az Ozmondok avagy két helytartó. Dráma öt felvonásokban. Cseh kancellár báró Gebler német munkájából* [fordította] --.--. [47-49.: Kazinczy Ferenc előszavával] 45-142. 4. Schikaneder, Emanuel – Ságbi Ferenc: *A postakocsisok, avagy a menyasszony nélkül való lakadalom. Schikaneder után fordította* --.--. 2.5. Szabó József (ford.): *A tisztségeladás. Vigjáték egy felvonásban. Németből fordította* --.--]. Pest, 1793. Trattner Mátyás. xxxviii., 329. Egykorú papírkötésben. Egy alapszabály és négy színdarab található benne. Poss.: kötéstáblán belül saját kézírásával: Bibl. Hung. Jankovich [Br. vadasi és jeszeniczei Jankovich Miklós], az egyik legnevesebb hazai könyv- és műgyűjtő. Prov.: Ex libris Csirmaz Pál (könyvjegy könyvet tartó szerzetes dekoratív képével). Vétel: 2022. augusztus 2., Borda Antikvárium. (A pályakép szerzőjének gyűjteményében). Koi Gyula: *Bibliotheca Koiana. Régi nyomtatványok 1468 (1450) - 1850. Egyszerűsített darabszintű segédlet.* Budapest, szerzői (publikálatlan) kézirat, 2024-2026. 39.

³³ Jankovich Miklós: A magyarországi játékszínekről [színházakról] *Hírnök* 2 (1838) 50. sz. ismeretlen oldaltartomány; Jankovich Miklós: A magyarországi játékszínekről [színházakról] (újraaközlés). *Társalkodó* 2 (1838) 100. sz. ismeretlen oldaltartomány. Vö.: Anonym (1981) 726.

³⁴ Jókai Mór: Egy nemzeti ünnep. [A Nemzeti Színház megnyitására vonatkozó fejezet]. In: Jókai Mór: *Kárpáthy Zoltán. (1854). Jókai Mór összes művei. Regények 8. [Kritikai kiadás].* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1963. [1854]. 5-10. (387-892. a hozzá tartozó kritikai tárgyi jegyzetek oldaltartománya).

³⁵ Hoblik Márton: *Enchiridion legum urbarialium 1832-36. pro comitatibus Verőcze, Szerém et Posega juxta voces indicantes, ordine alphabetica in materias redactarum.* Eszék, Divald Nyomda, 1837. (4), 82, (6). Lásd ehhez: [Habsburg-Lotaringiai Mária Terézia]: *Urbarioma.* S.l, s.n., s.a. [1766 vagy 1767] 23. (12 számozatlan levélen 23 oldalnyi szöveg). URL: <https://kozpontiantikvarium.hu/hu/product/maria-terezia-1766-ban-kibocsátott-urbariuma> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.). Az úrbéri viszonyok felszámolása által életre hívott későbbi jogkövetkezményekről: Tóth Lajos: *Útmutató az 1848. évi törvények által megszüntetett, úrbéri kapcsolatból fennmaradt, és azzal rokon, és összeköttetésben lévő, jog- és birtokviszonyok rendezését tárgyzó ügyekben, az ország visszacsatolt részeire és erdélyi területére is kiterjesztve, és gyakorlati iratmintával is ellátva.* Pest, Heckenast Gusztáv, 1872. (8), 408. URL: <https://kozpontiantikvarium.hu/hu/product/toth-lajos-urberi-kalauzkozsegi-jegyzok-ugyvedi-vizsgara-keszulo-k-kezdo-ugyvedek-es-birak> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.).

³⁶ Koi Gyula: *Zsoldos Ignác (1803-1885).* In: Koi Gyula: *Évszázadok mezsgyéjén. Négy magyar közigazgatástudós útkeresése és életpéldája. Zsoldos Ignác (1803-1885) Récsi Emil (1822-1864) Concha Győző (1846-1933) Magyary Zoltán (1888-1945).* Budapest, Nemzeti Közszerzői Egyetem, 2013. 11-46.; Koi Gyula: [Zsoldos Ignáccal foglalkozó részek]. In: Koi Gyula: *A közigazgatás-tudományi nézetek fejlődése. Külföldi hatások a magyar közigazgatási jog és közigazgatástudomány művelésében a kamaralisztika időszakától a Magyary-iskola koráig.* Budapest, Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó, 2014. 121-141.; Koi Gyula: A vármegye embere – egy hétszilvafás kisnemes és „jó táblabíró” a Magyar Tudományos Akadémián. Zsoldos Ignác jogtudós és gyakorlati jogművelő életpályája és tudományos munkássága Pápától Veszprémig. *Veszprémi Szemle* 25. évf. (2023) 1. sz. 55-79.

³⁷ A megelőző magyar kiadások: Zsoldos Ignác: *A mezei rendőrség főbb szabályai. Az 1840. IX. törvénycikkely nyomán.* Pápa, Pápai Református Kollégium, 1842. 48. Első kiadás; Zsoldos Ignác: *A mezei rendőrség főbb szabályai. Az 1840. IX. törvénycikkely nyomán.* Pápa, Pápai Református Kollégium, 1843. 48. Második kiadás.

³⁸ Hoblik Márton (ford.) - Zsoldos Ignác: *Die vorzüglichsten und hauptsächlichsten der Feldpolizei.* Pápa, Pápai Református Kollégium, 1843. 96. Harmadik kiadás, a második kiadás magyar-német címlap- és fordításvariánsa.

³⁹ Id. Szinnyei (1896) 924.

⁴⁰ Hoblik Márton (ford.) - Zsoldos Ignác: *Olvasó könyvecske [Olvasókönyvecske] a' mezei rendőrség' főbb szabályai. Az 1840-ik IX-ik [1840: IX.] törvénycikkely' nyomán --. --. től magában foglalandók. Книжица чтения главна правила польскогъ редохранителства...* Budimu [Buda], Pismeni Kral. Sveučiliša Pestanskog

fordítások jelentőségére utal, mely Hoblik tolmácsolásában részben a hazai németiség mellett a hazai szerb nemzetiség irányába is közvetítette a mezőőri szabályokat és azok magyarázatát.⁴¹ Az irodalomtörténet magyar deákos költőként, Berzsenyi Dániel (1776-1836) követőjeként azonosítja,⁴² ám nem a nemzetiségi szepirók körében.⁴³ (Másutt is olvashatjuk, hogy költeményei Berzsenyi hatását tükrözik,⁴⁴ azonban több költő is hatott rá). Péterfi Mária (a szintén jogász és főügyész) Katona József (1791-1830) drámaíróval való kapcsolatot, ismeretséget mutatott ki.⁴⁵ Fried kultúráközvetítői szerepe bemutatására,⁴⁶ míg Mák Ferenc az elsősorban Verőce vármegyei, másodsorban Szerém vármegyei magyarokra figyelemmel lévő etnográfiai, e két horvátországi megye történetét leíró történeti és geográfiai cikkei feltárására törekszik,⁴⁷ míg a szintén délvidéki magyar forrást létrehozó Kalapis elsősorban az Eszék és Verőce megye történetére vonatkozó szerepét helyezi középpontba.⁴⁸ Lábadi kiemeli a korábban említett eszéki közművelődési tevékenységén túl, hogy Hoblik színdarabjai dramaturgiája erősen történeti, kevésbé színpadképes volt.⁴⁹ A Hübner lexikon⁵⁰ és Magyar Nagyszótár munkálataiban is részt vett.⁵¹ Hoblik 1845. május 26-án,⁵² Horvátországban, Eszéken hunyt el.⁵³

Művei

Önállóan megjelent munkái

Hoblik Márton versei. Pest, Trattner János Tamás, 1814. 144, (4); *Verőcze* [Verőce] vármegye ismérete [ismerete]. (Különlenyomat). Pest, Trattner János Tamás – Károlyi István, 1832. 90., 1 térkép (Páratlanul ritka mű); Hoblik

[Egyetemi Nyomda], 1844. 71. Negyedik (magyar-szerb kétnyelvű) kiadás. (Páratlanul ritka mű). URL: <https://kozpontantikvarium.hu/hu/product/zsoldos-ignacz-olvaso-konyvetske-mezei-rendorseg-fobb-szabalyai-az-1840-ik-ix-ik> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); A másik szerb fordítás: Zsoldos Ignác: *Pol'skog redohranitelstva glavniâ pravila po stopama IX zakonnoğ člena 1840. Spisao Āgnâtie Źoldoš, a s mađarskog na serbski ězik preveo A. N. Szeged, Iovan Grin, 1844. 54. Ötödik kiadás.*

⁴¹ Koi Gyula: [Hoblik Mártonra vonatkozó részek]. In: Koi Gyula: *Ēvszázadok mezsgyějěn. Něgy magyar kőzigazgatás-tudős útkeresése és életpěldája. Zsoldos Ignác (1803-1885) Récsi Emil (1822-1864) Concha Győző (1846-1933) Magyary Zoltán (1888-1945).* Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2013. 28-28.; Koi Gyula: [Hoblik Mártonra vonatkozó részek]. In: Koi Gyula: *A kőzigazgatás-tudomāny i nézetek fejlődése. Kőlföldi hatások a magyar kőzigazgatási jog és kőzigazgatás tan mővelésében a kamerálisztika időszakától a Magyary-iskola koráig.* Budapest, Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó, 2014. 122-123.

⁴² Pintér Jenő: Deákos költők. In: Pintér Jenő: *Pintér Jenő magyar irodalomtörténete. Tudomānyos rendszerezés V. A magyar irodalom a 19. század első harmadában.* Budapest, Stephaneum Nyomda Rt., 1932. 742-748.; Anonym (1981) 726.; Anonym (2002) 294.

⁴³ Pintér Jenő: A magyarországi tót [szlovák], szerb, és román irodalom a 19. század első harmadában. In: Pintér Jenő: *Pintér Jenő magyar irodalomtörténete. Tudomānyos rendszerezés V. A magyar irodalom a 19. század első harmadában.* Budapest, Stephaneum Nyomda Rt., 1932. 763-764.

⁴⁴ Markó (2003) 516.

⁴⁵ Péterfi (1937).

⁴⁶ Fried István: Egy elfelejtett kultúráközvetítő. (Hoblik Márton [1791–1845] arcképéhez). *A Hungarológiai Intézet Tudomānyos Közleměnyei* 3. ěvf. (1971) 5-6. sz. 63–69.

⁴⁷ Mák Ferenc: A tudomānyok erānt buzgó férfiú. Hoblik Márton, a magyar felvilágosodás irodalmának szlavyonországi jeles képviselője. *Lětünk* 55. ěvf. (2025) 1. sz. 5-41.

⁴⁸ Kalapis (2003) 40-41.

⁴⁹ Lábadi (2024) 250.; Mák (2025) 8.

⁵⁰ Id. Szinnyei (1896) 924.

⁵¹ Anonym (1981) 726.; Markó (2003) 516.

⁵² Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Anonym (1981) 726.; Gulyás (1993) 734.; Anonym (2002) 294.; Markó (2003) 516.

⁵³ Ferenczy-Danielik (1856) 186.; Toldy (1860) 91.; Id. Szinnyei (1896) 921.; Anonym (1981) 726.; Gulyás (1993) 734.; Anonym (2002) 294.; Markó (2003) 516.

Márton (ford.) – Fejér György (szerk.) - Hübner János [Hübner, Johann] – Sperl, Franz Xavier: *A mostani, és régi nemzeteket, országokat, városokat [...] esmértető [ismertető] lexikon... a magyar- és erdélyországi geográfiával tökéletesített...* I. 1816-1817. ismeretlen terjedelem; *Illustrissimo domino Francisco Szegedy de Mező-Szeged munus supremi comitis comitatus de Verőcze capessenti*. Eszék, Divald Nyomda, 1837. 8.; *Enchiridion legum urbarialium 1832-36. pro comitatibus Verőcze, Szerém et Posega juxta voces indicantes, ordine alphabetica in materias redactarum*. Eszék, Divald Nyomda, 1837. (4), 82, (6); *Libatio (Toast). Quam illustr. dno supr. comiti Josepho Siskovics de Almás et Gödre die 21. Febr. 1842 sub festivo inaugurationali convivio nomine S. S. & O. O. depromsit*. Eszék, Divald Nyomda, 1842. ismeretlen terjedelem; *Historia domus curialis comitatus de Verőcze a reincorporatione comitatus seu anno 1745 usque in praesens seu diem 14. Sept. 1842. dum lapis fundamentalis novae domus curialis per dnum [dominum] Josephum Siskovics solenniter figeretur*. Pécs, Pécsi Püspöki Nyomda, 1842. 24.; Hoblik Márton (ford.) - Zsoldos Ignác: *Die vorzüglichsten und hauptsächlichsten der Feldpolizei*. Pápa, Pápai Református Kollégium, 1843. 96. Harmadik kiadás, a második kiadás magyar-német címlap- és fordításvariánsa; *Az eszéki vagy dráva-szávai csatorna védokai a szerémi vagyis runahávai csatorna álokai ellen*. Buda, s.n., 1843. ismeretlen terjedelem; Hoblik Márton (ford.) - Zsoldos Ignác: *Olvasó könyvetske [Olvasókönyvecske] a 'mezei rendőrség' főbb szabályai. Az 1840-ik IX-ik [1840: IX.] törvénycikkely' nyomán --. - -. tól magában foglalandók. Книжица чтенія главна правила польскогъ редохранителства...* v Budimu [Buda], Pismeni Kral. Sveučiliša Pestanskog [Egyetemi Nyomda], 1844. 71. Negyedik (magyar-szerb kétnyelvű) kiadás. URL: <https://kozpontiantikvarium.hu/hu/product/zsoldos-ignacz-olvaso-konyvetske-mezei-rendorseg-fobb-szabalyai-az-1840-ik-ix-ik> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); (Páratlanul ritka mű).

Cikkei

Eszék' Viszontagságairól [Eszék viszontagságairól]. *Tudományos Gyűjtemény* 5. évf. (1822) 9. sz. 3-21.; Verőcze Vármegye Ismérete [Verőce vármegye ismerete]. *Tudományos Gyűjtemény* 15. évf. (1832) 2. sz. 3-44.; Egy tekintet Verőcze [Verőce] folyóira. *Társalkodó* 1. évf. (1832) 73. sz. ismeretlen oldaltartomány; Új fürdő Verőcze [Verőce] vármegyében Volpó mezőváros határában a nassici halmok tövében. *Társalkodó* 1. évf. (1832) 81. sz. ismeretlen oldaltartomány; Parasztlakodalmi szokások Verőcze vármegye' három 's Szerém [Szerém vármegye] egy magyar falvaiban. *Tudománytár* 3. évf. (1834) 2. sz. 217-220.; A' szerémi kalugyer-zárdák I. *Társalkodó* 7. évf. (1838) 78. sz. 305-305.; A' szerémi kalugyer-zárdák II. *Társalkodó* 7. évf. (1838) 80. sz. 313-314.; A' szerémi kalugyer-zárdák III. *Társalkodó* 7. évf. (1838) 81. sz. 317-318.; Illokról 's az Újlakyokról I. *Társalkodó* 8. évf. (1839) 13. sz. 50-52.; Illokról 's az Újlakyokról II. *Társalkodó* 8. évf. (1839) 14. sz. 54-55.; Lakodalmi szokások, Verőcze [Verőce] vármegye felső vidékein. *Tudománytár* 7. évf. (1839) 5. sz. 233-251.; Adatok Szerémből. *Társalkodó* 9. évf. (1840) 16. sz. 63-64.; Parasztlakodalmi szokások Verőce vármegye három és Szerém egy magyar falvaiban. (Reprint). In: *Magyar tájak néprajzi felfedezői*. Vál., szerk., az életrajzokat és a bev. tanulmányt írta Paládi-Kovács Attila. Budapest, Gondolat, 1985. 393-397.

Színművei

Kún [Kun] László. [Az Erdélyi Múzeum 1818. évi pályázatán dícséretet nyert színmű]; Götz von Berlichingen (Goethe után átdolg.); A valkói amazon. Új eredeti érzékeny játék 4 felv. kötött beszédben;⁵⁴ Rózsavár. Vígjáték [Komédia] 3 felv.; A Jugovicsok. Szomorújáték [Dráma] 3 felv.

Kéziratai

Cicero: A kötelességekről [De officiis] (fordítás) S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Cato: Az öregségről; Laelius vagy a barátságról; Közvélemény elleni tárgyak; A polgármester hivatali kérelemről; (fordítás) S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Jelentés a magyar nyelv miveltetéséről Verőcze [Verőce] vármegyében S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); A héti [heti] napok elneveztetése inkább magyar mint tót S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Miképp lehetne a magyar játékszint Budapesten állandóan megalapítani, [A Magyar Tudományos Akadémiától dícséretet nyert pályamű]. S.l., s.n., 1837. ismeretlen terjedelem; Szerém vármegye geographiai, topographiai, statistikai, historiai [geográfiai, topográfiai, statisztikai, históriai] ismertetése. S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); A horvát, szerb és magyar nyelvekben találtató hason hangú s értelmű szók lajstroma. S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Ritka magyar szók jegyzékei. S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Észrevételeket a magyar helyesíráshoz.

⁵⁴ Először Budán, 1834. szeptember 2-án adták elő. Az MTA által 1833. november 10-én dícsérettel említett pályamű. Ismertetette a *Honművész* 1833. évi 71. száma, kézirata valaha, a 19. században a budapesti Nemzeti Színházban volt.

S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Bibliográfiai közlemények. S.l., s. n., s.a. (ismeretlen helyen); Egy verstöredék (MTA Kézirattár).⁵⁵

Levelei

Levele (magyar nyelven) Károlyi Istvánhoz a Tudományos Gyűjtemény kiadójához, Eszék, 1834. augusztus 24. aug. 24. 1834. (Eredetileg a Magyar Nemzeti Múzeum Kézirattárában. Az OSZK-ban (OSZK Kézirattárban) lappang);⁵⁶ az MTA Kézirattárában található két levele Toldy Ferenchez; nyolc levele rigyiczai Kovács Józsefhez; egy levele Helmezy Mihályhoz.⁵⁷

Bibliográfia

[Habsburg-Lotaringiai Mária Terézia]: *Urbarioma*. S.l., s.n., s.a. [1766 vagy 1767] 23. (12 számozatlan levélen 23 oldalnyi szöveg). URL: <https://kozpontiantikvarium.hu/hu/product/maria-terezia-1766-ban-kibocsatott-urbariuma> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); [szerk. Endrődy János]: *A Magyar Játék-szín [játékszín]. Első esztendő III. [1. A Nemzeti Játsszó Társaságnak Alkotványa* (Pest, 1793) i-xxviii. 2. Szomor Máté (ford.): *Ki-ki a saját háza előtt seperjen*. Vigjáték egy felvonásban. 1-44. 3. Tobias Philipp? Gebler - Kazinczy Miklós (ford.): *Az Ozmondok avagy két helytartó. Dráma öt felvonásokban. Cseh kancellár báró Gebler német munkájából* [fordította] ---. [47-49.: Kazinczy Ferenc előszavával] 45-142. 4. Schikaneder, Emanuel – Ságbi Ferenc: *A postakocsisok, avagy a menyasszony nélkül való lakadalom. Schikaneder után fordította* ---. 2.5. Szabó József (ford.): *A tisztségeladás. Vigjáték egy felvonásban. Németből fordította* ---. Pest, 1792-1793. Trattner Mátyás. xxxviii., 329.; Jankovich Miklós: A magyarországi játékszínekről [színházakról] *Hírnök* 2 (1838) 50. sz. ismeretlen oldaltartomány; Jankovich Miklós: A magyarországi játékszínekről [színházakról] (újra-kiadás). *Társalkodó* 2 (1838) 100. sz. ismeretlen oldaltartomány; Zsoldos Ignác: *A mezei rendőrség főbb szabályai. Az 1840: IX. törvénycikkely nyomán*. Pápa, Pápai Református Kollégium, 1842. 48. Első kiadás; Zsoldos Ignác: *A mezei rendőrség főbb szabályai. Az 1840: IX. törvénycikkely nyomán*. Pápa, Pápai Református Kollégium, 1843. 48. Második kiadás; Hoblik Márton (ford.) - Zsoldos Ignác: *Die vorzüglichsten und hauptsächlichsten der Feldpolizei*. Pápa, Pápai Református Kollégium, 1843. 96. Harmadik kiadás, a második kiadás magyar-német címlap- és fordításvariánsa; Hoblik Márton (ford.) - Zsoldos Ignác: *Olvasó könyvecske [Olvasókönyvecske] a' mezei rendőrség' főbb szabályai. Az 1840-ik IX-ik [1840: IX.] törvénycikkely' nyomán* ---. től magában foglalandók. *Книжица чтенія главна правила польскогъ редохранителства...* v Budimu [Buda], Pismeni Kral. Sveučiliša Pestanskog [Egyetemi Nyomda], 1844. 71. Negyedik kiadás (Magyar-szerb biligvis); Zsoldos Ignác: *Pol'skog redohranitelstva glavniâ pravila po stopama IX zakonnog člana 1840. Spisao Ignâtie Žoldoš, a s mađarskog na serbski êzik preveo A. N. Szeged, Iovan Grin, 1844. 54. Ötödik kiadás; Toldy (Schedel) Ferenc: Hoblik Márton levelező tag. *A Magyar Tudom. [Tudományos] Akadémia Évkönyvei VIII. 1845-1847. Egy arcképpel*. Buda, Egyetemi Nyomda, 1860. 91-92. URL: https://real-j.mtak.hu/478/1/MATUDTARSEVK_008.pdf#page=97 (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Ferenczy Jakab-Danielik József: *Magyar írók. Életrajzgyűjtemény I*. Pest, Emich Gusztáv, 1856. 186-186.; Wurzbach, Constant von: Hoblik, Martin [Eintrag]. In: *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich. Enthaltend die Lebensskizzen der denkwürdigen Personen, welche 1750–1850 im Kaiserstaate und in seinen Kronländern gelebt haben*. 9. Band: *Hysel–Hysel*. Wien, Verlag der Universitäts-Buchdruckerei von L. C. Zamarski, 1863. 69-70.; Tóth Lajos: *Útmutató az 1848. évi törvények által megszüntetett, úrbéri kapcsolatból fennmaradt, és azzal rokon, és összeköttetésben lévő, jog- és birtokviszonyok rendezését tárgyzó ügyekben, az ország visszacsatolt részeire és erdélyi területére is kiterjesztve, és gyakorlati iratmintával is ellátva*. Pest, Heckenast Gusztáv, 1872. (8), 408. URL: <https://kozpontiantikvarium.hu/hu/product/toth-lajos-urberi-kalauzkozsegi-jegyzok-ugyvedi-vizsgara-keszulo-k-kezdo-ugyvedek-es-birak> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Id. Szinnyi József: Hoblik Márton [szócikk]. In: Id. Szinnyi József: *Magyar írók élete és munkái IV. Gyalay-Hyrtl*. Budapest, Hornyánszky Viktor, 1896. 921-924. URL: <https://vmek.oszk.hu/03600/03630/html/> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Pintér Jenő: Deákös költők. In: Pintér Jenő: *Pintér Jenő magyar irodalomtörténete. Tudományos rendszerezés V. A magyar irodalom a 19. század első harmadában*. Budapest, Stephaneum Nyomda Rt., 1932. 742-748.; Pintér Jenő: A magyarországi tót [szlovák], szerb, és román irodalom a 19. század első harmadában. In: Pintér Jenő: *Pintér Jenő magyar irodalomtörténete. Tudományos rendszerezés V. A magyar irodalom a 19. század első harmadában*. Budapest, Stephaneum Nyomda Rt., 1932. 763-764.; Péterfi Mária: *Hoblik Márton élete és munkássága (1791-1845)*. Budapest, szerzői kiadás, 1937. 56.; Jókai Mór: Egy nemzeti ünnep. [A Nemzeti Színház megnyitására vonatkozó fejezet]. In: Jókai Mór: *Kárpáthy Zoltán. (1854). Jókai Mór összes művei. Regények 8. [Kritikai kiadás]*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1963. [1854]. 5-10. (387-892. a hozzá tartozó kritikai tárgyi jegyzetek oldaltartománya); Fried István: Egy elfelejtett kultúráközvetítő.*

⁵⁵ Gulyás (1993) 732.

⁵⁶ Id. Szinnyi (1896) 924.

⁵⁷ Gulyás (1993) 732.

(Hoblik Márton [1791–1845] arcképéhez). *A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei* 3. évf. (1971) 5-6. sz. 63–69.; Anonym: Hoblik Márton [szócikk.] In: Kenyeres Ágnes (főszerk.): *Magyar életrajzi lexikon I. A-K*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1981. 726-726. Harmadik, változatlan kiadás; Belitska-Scholtz Hedvig: Jankovich Miklós a reformkor színházi mozgalmában. In: Belitska-Scholtz Hedvig (szerk.): *Jankovich Miklós, a gyűjtő és mecénás (1772-1846). Tanulmányok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1985. 220-240.; Gulyás Pál (ir., összeáll.): Hoblik Márton. [Szócikk.] In: Gulyás Pál (ir., összeáll.) – Viczián János (ir., s.a.r., kieg., jav.): *Magyar írók élete és munkái. Megindította [az alapsorozatot]: Id. Szinnyi József. Új sorozat. ---. adatgyűjtésének felhasználásával írta és sajtó alá rendezte Viczián János XIII. Häcker Bálint – Hollinger Rudolf*. Budapest, Argumentum Kiadó, 1993. 734-735.; Anonym: Hoblik Márton [szócikk.] In: Markó László (főszerk.): *Új magyar életrajzi lexikon VI. Sz-Zs*. Budapest, Magyar Könyvklub, 2002. 293-294.; Markó László: Hoblik Márton. [Szócikk.] In: Markó László-Burucs Kornélia-Balogh Margit-Hay Diána: *A Magyar Tudományos Akadémia tagjai II. I-P*. (Főszerk.: Glatz Ferenc). Budapest, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont – Tudománytár, 2003. 516-516. URL: <https://real-eod.mtak.hu/7573/1/AMTATagjai1825-2002.pdf#page=518> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.); Kalapis Zoltán: [Hoblik Mártonra vonatkozó részek]. In: Kalapis Zoltán: *Életrajzi kalauz. Ezer magyar biográfia a délszláv országokból II. H-Ő*. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2003. 40-41.; Koi Gyula: Adatok 1800 utáni jogirodalmi könyvkiadásunkhoz. Könyvészetileg ismeretlen nyomtatványok az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Kari Könyvtárában, valamint az ELTE Egyetemi Levéltárában. *Acta Facultatis Politico-iuridicae Universitatis Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae* 47 (2005) 241-295.; Koi Gyula: [Hoblik Mártonra vonatkozó részek]. In: Koi Gyula: *Évszázadok mezsgyéjén. Négy magyar közigazgatás-tudós útkeresése és életpéldája. Zsoldos Ignác (1803-1885) Récsi Emil (1822-1864) Concha Győző (1846-1933) Magyary Zoltán (1888-1945)*. Budapest, Nemzeti Közszerződési Egyetem, 2013. 28-28.; Koi Gyula: [Hoblik Mártonra vonatkozó részek]. In: Koi Gyula: *A közigazgatás-tudományi nézetek fejlődése. Külföldi hatások a magyar közigazgatási jog és közigazgatástan művelésében a kameralisztika időszakától a Magyary-iskola koráig*. Budapest, Nemzeti Közszerződési és Tankönyv Kiadó, 2014. 122-123.; Koi Gyula: *Zsoldos Ignác (1803-1885)*. In: Koi Gyula: *Évszázadok mezsgyéjén. Négy magyar közigazgatás-tudós útkeresése és életpéldája. Zsoldos Ignác (1803-1885) Récsi Emil (1822-1864) Concha Győző (1846-1933) Magyary Zoltán (1888-1945)*. Budapest, Nemzeti Közszerződési Egyetem, 2013. 11-46.; Koi Gyula: [Zsoldos Ignáccal foglalkozó részek]. In: Koi Gyula: *A közigazgatás-tudományi nézetek fejlődése. Külföldi hatások a magyar közigazgatási jog és közigazgatástan művelésében a kameralisztika időszakától a Magyary-iskola koráig*. Budapest, Nemzeti Közszerződési és Tankönyv Kiadó, 2014. 121-141.; Koi Gyula: A vármegye embere – egy hétszilvafás kisnemes és „jó táblabíró” a Magyar Tudományos Akadémián. Zsoldos Ignác jogtudós és gyakorlati jogművelő életpályája és tudományos munkássága Pápától Veszprémig. *Veszprémi Szemle* 25. évf. (2023) 1. sz. 55-79.; Lábadi Károly: Hoblik Márton. In: Lábadi Károly: *Horvátországi magyar művelődéstörténeti lexikon*. Budapest, Református Közeleti és Kulturális Alapítvány – Horvátországi Református Keresztény Kálvini Egyház, 2024. 249-252.; Koi Gyula: *Bibliotheca Koiana. Régi nyomtatványok 1468 (1450) - 1850. Egyszerűsített darabszintű segédlet*. Budapest, szerzői (publikálatlan) kézirat, 2024-2026. 78.; Mák Ferenc: A tudományok eránt buzgó férfiú. Hoblik Márton, a magyar felvilágosodás irodalmának szlavonországi jeles képviselője. *Létünk* 55. évf. (2025) 1. sz. 5-41.; valamint Mandušić, Iva: Hoblik, Martin [natuknica]. In: *Hrvatski biografski leksikon* (1983–2025), (Hálózatos/világhálós kiadás). Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2026. [2002]. URL: <https://hbl.lzmk.hr/clanak/hoblik-martin> (utolsó megtekintés: 2026. október 1.).

Koi Gyula PhD

Tudományos főmunkatárs; v. vezető kutató; tudományos munkatárs

Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar; Pécsi Tudományegyetem (PTE) Állam- és Jogtudományi kar; ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Kutatóintézet

E-mail: koigyula@gmail.com